

Čís. 3922.

Předpis § 267 tr. ř. je způsobem, opodstatňujícím důvod zmatku podle čís. 7 § 344 tr. ř. porušen jen, byla-li porotcům dána (a jimi kladně zodpověděna) otázka na skutek, na který obžaloba ani původně nezněla ani při hlavním přelíčení rozšířena nebyla.

»Skutkem« ve smyslu § 267 tr. ř. (§§ 281 čís. 7, 281 čís. 8 tr. ř.) je určitý příběh, pokud se týče účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle názoru obžaloby přivodil trestný výsledek.

Pokud nejde o zmatek čís. 7 ani čís. 10 c), ani čís. 11 § 344 tr. ř., byla-li k obžalobě a k hlavní otázce na zločin těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 a) tr. zák. dána a porotci kladně zodpověděna eventuelní otázka na zločin zlomyslného poškození cizího majetku podle § 85 b) tr. zák., kvalifikovaný podle první věty druhého odstavce § 86 tr. zák.

Nejde o tento, nýbrž o onen zločin, mrštil-li pachatel pivní sklenicí přímo po jedné z peroucích se osob v úmyslu, by ji zasáhl, a udeřiv ji sklenicí do hlavy, poranil jí oko tak, že jí muselo býti operativně vyjmuto.

(Rozh. ze dne 23. srpna 1930, Zm I 517/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako porotního soudu v Plzni ze dne 10. května 1930, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 85 písm. b) tr. zák., nařídil však podle § 362 tr. ř. mimořádnou obnovu trestního řízení ve prospěch obžalovaného, zrušil rozsudek porotního soudu ve výroku o vině, ve výroku o trestu i ve výrocích s ním souvisejících a uznal obžalovaného vinným, že dne 8. září 1929 v hostinci Josefa S-a v Č. proti Františku Z-ému ne sice v úmyslu, by ho usmrtil, ale přece v jiném nepřátelském úmyslu jednal takovým způsobem, že z toho vzešlo Františku Z-ému o sobě těžké uškození na těle, spojené s přerušením zdraví a s nezpůsobilostí k povolání, trvající aspoň 20 dní, a způsobeno mu stálé zeslabení zraku, čímž spáchal zločin těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 písm. a) tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje především důvod zmatečnosti podle čís. 7 § 344 tr. ř. proto, že porotcům byla dána a jimi kladně zodpověděna první eventuální otázka na zločin zlomyslného poškození cizího majetku podle § 85 b) tr. zák., čímž prý byl porušen předpis § 267 tr. ř., stanovící výslovně, že sborový soud je vázán návrhy obžalobcovými potud, že nemůže obžalovaného uznati vinným činem, na nějž obžaloba ani původně nezněla ani při hlavním přelíčení nebyla rozšířena. Výtku nelze shledati důvodnou. Předpis § 267 tr. ř. je způsobem, opodstatňujícím důvod zmatku podle čís. 7 § 344 tr. ř., porušen jen, byla-li porotcům dána (a jimi pak kladně zodpověděna) otázka na skutek, na který obžaloba ani původně nezněla ani při hlavním přelíčení rozšířena

nebyla, při čemž »skutkem« je určitý příběh, pokud se týče účast obžalovaného na určitém příběhu, který podle názoru obžaloby přivodil trestný výsledek. Tak jest vykládati předpis § 267 tr. ř. i s hlediska důvodu zmatku podle čís. 8 § 281 tr. ř., i zejména pokud jde o otázku, zda byl v souzeném případě řečený předpis porušen způsobem, zakládajícím zmatečnost podle čís. 7 § 344 tr. ř. Znamenat' zásada v něm vyslovená i pro obor tohoto předpisu jen, že je nepřipustné dáti porotcům otázku na skutek, který není předmětem ani původní ani rozšířené obžaloby. Je proto zmateční stížnost na omylu, spatřujíc důvod zmatku podle čís. 7 § 344 tr. ř. v tom, že obžaloba, podaná na obžalovaného pro zločin těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 a) tr. zák., nebyla veřejným obžalobcem rozšířena vůbec, najmě na zločin zločinného poškození cizího majetku podle § 85 b) tr. zák. Zmateční stížnost ani netvrdí, že skutek, na který byla porotcům dána ona první eventuální otázka, je rozdílným od skutku, pro který byla na obžalovaného původně podána obžaloba, ač ovšem ve směru zločinu podle §§ 152, 156 a) tr. zák. Proto budiž jen mimochodem připomenuto, že obžalovaný, který původně výslovně doznával, že sklenicí hodil po Františku Z-ém úmyslně, by ho zasáhl, a že sklenice, ho zasáhnuvší, způsobila mu zranění, při hlavním přelíčení tvrdil, že vzal sklenici a hodil jí na zeď nad peroucími se, chtěje prý, by je sklo trochu »pokropilo« a by tak byli zastrašeni; zároveň i uvedl, že se střepiny rozlétly a, jak prý obžalovaný sám viděl, vletly peroucími se na záda. Těmito údaji, přicházejícími v úvahu jako »tvrzení« ve smyslu § 320 tr. ř., dal sám obžalovaný, nehledíc ani k jiným výsledkům průvodního řízení, porotnímu soudu podnět, by dal porotcům onu první eventuální otázku na zločin podle § 85 b) tr. zák. Zmateční stížnost zdůrazňuje, že na tento zločin, kvalifikovaný podle (první věty) druhého odstavce § 86 tr. zák., je stanoven trest těžkého žaláře od deseti až do dvaceti let, kdežto trestní sazbou zločinu podle §§ 152, 156 a) tr. zák. je jen těžký žalář mezi pěti a deseti léty. Podle druhého odstavce § 320 tr. ř. lze sice otázku, podle níž spadá skutek, kladený obžalovanému za vinu, pod pojem přísněji stíhaného činu trestného, dáti jen se souhlasem obžalovaného. Než i této podmínce bylo v souzeném případě učiněno zadost tím, že podle zápisu jednacího protokolu nejen veřejný obžalobce, nýbrž i obhájce souhlasili s otázkami, mezi nimiž byla i první eventuální otázka na zločin podle § 85 b) tr. zák., jakž patrně z předchozího zápisu jednacího protokolu, podle něhož nebylo návrhů na změnu nebo na doplnění otázek. Oním projevem souhlasu svého obhájce s otázkami byl vázán i obžalovaný vzhledem k ustanovení § 44 tr. ř., podle něhož obhájce, byv zřízen, nepotřebuje k předsevzetí jednotlivých procesních úkonů (ani k návrhu na obnovu trestního řízení) zvláštní plnou moc. Důvod zmatečnosti § 344 čís. 10 c) tr. ř., který zmateční stížnost shledává v tom, že rozhodnutím porotního soudu byl porušen zákon nebo že ho bylo nesprávně použito, ana prý scházela obžaloba podle zákona potřebná, není proveden po zákonu; tento hmotněprávní důvod předpokládá v materiálně nesprávném posuzování trestného činu spočívající

nesprávnost výroku v tom směru, zda řízení vyžaduje obžalobu veřejnou či soukromou, nebo zda je osoba, vystoupivší jako obžalobce, k tomu oprávněna. Jen tehdy jest možným nesprávné právní posouzení otázky, je-li tu po zákonu vyžadovaná obžaloba čili nic. Stížnost provádí svými vývody vlastně znovu jen shora již vyvrácený důvod zmatečnosti podle § 344 čís. 7 tr. ř., předpokládající porušení práva formálního (§ 267 tr. ř.). Namítá-li posléze zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čís. 11 § 344 tr. ř., že obžalovaný, ač naň obžaloba byla podána jen pro zločin s trestní sazbou od 5 do 10 let, byl nesprávným použitím pokud se týče mylným výkladem zákona odsouzen pro delikt s trestní sazbou od 10 do 20 let, je patrné především z vývodů samotných, že oním nesprávným použitím zákona důsledně, tudíž i jeho mylným výkladem míní vlastně zmateční stížnost znova jen okolnost, že porotcům byla dána ona první otázka eventuální; shora již bylo dovedeno, že stanovisko zmateční stížnosti, že se tak stalo porušením předpisu § 267 tr. ř., neboli, jak se praví v rámci těchto dalších jejích vývodů, nepřípustně, je neoprávněné. Týž důvod zmatku nedolichuje zmateční stížnost způsobem, vyhovujícím zákonu, tvrdíc, že celkový stav průvodního řízení neospravedlňoval onu eventuální otázku, porotci potom kladně zodpověděnou. Přehlíží, že vzhledem k předpisům §§ 313 a 326 tr. ř. je výhradně věcí porotců, by přezkoumajíce pečlivě a svědomitě výsledky řízení, najmě veškeré provedené důkazy, rozhodli, zda mají tu kterou skutečnost za prokázanu čili nic. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost jako bezdůvodnou, z části i jako po zákonu neprovedenou.

Při poradě o zmateční stížnosti vzešly však zrušovacímu soudu závažné pochybnosti o správnosti skutečností, na nichž spočívá výrok rozsudku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85 b) tr. zák. Tento výrok předpokládá, že obžalovaný dne 8. září 1929 v S-ově hostinci v Č., mrštiv pívni sklenicí o zeď, zlomyslně poškodil cizí majetek, při čemž z toho mohlo vzejíti nebezpečnost pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí a také povstal těžký úraz Františka Z-ého, zeslabení zraku. Základem tohoto skutkového zjištění porotního soudu, spočívajícího na kladném zodpovězení I. eventuální otázky, je zřejmě výpověď obžalovaného při hlavním přelíčení, kde obžalovaný, odchýliv se od dřívějších výpovědí, udal, že, když se v sále strhla rvačka a když viděl, že tam bijí jeho bratra, měl o něho strach, proto vzal sklenici a hodil ji na zeď nad rváče, zamýšleje tím, by je sklo trochu »pokropilo« a by tak byli zastrašeni. Sklenici hodil na zeď nad ně, střepiny se rozlétly a viděl prý, jak rváčům vlétly na záda. Že Z-ému způsobil zranění, obžalovaný při hlavním přelíčení s určitostí popřel. Když pak porotní soud vzhledem k této nové obhajobě obžalovaného dal porotcům vedle hlavní otázky na zločin těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 a) tr. zák. i eventuální otázku na zločin veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85 b) tr. zák., odpověděli porotci záporně na hlavní otázku, naproti tomu kladně na eventuální otázku, do-

mnívající se patrně mylně — stejně jako obhájce obžalovaného, který souhlasil s otázkami a tudíž i s řečenou otázkou eventuální, — že čin, na který zněla tato eventuální otázka, spadá pod pojem trestného skutku stíhaného mírnějším neb aspoň ne přísnějším trestem než čin, který byl předmětem otázky hlavní. Leč podle názoru zrušovacího soudu jsou skutečnosti, na nichž spočívá výrok porotního soudu, odsuzující obžalovaného pro zločin veřejného násilí podle § 85 b) tr. zák., zřejmě nesprávné, odporující nejen původnímu opětovnému doznání obžalovaného, nýbrž i seznáním svědků Bedřicha P-y a Václava U-e. Doznalť obžalovaný před vyšetřujícím soudcem výslovně a bez výhrady, že tehdy Z-ého zranil on, že po něm hodil sklenici úmyslně, by ho zasáhl a že skutečně také sklenice, kterou po něm úmyslně hodil, ho zasáhla a způsobila mu zranění popsané soudními lékaři. Netušil prý, že rána tak osudně dopadne, chtěl docílití jen toho, by Z. nešel na jeho bratra. Odchylnou dřívější výpověď, ve které chtěl věc vylíčiti jako zranění neúmyslné, obžalovaný při tom výslovně odvolal, dodav, že nynější doznání činí podle pravdy a upřímně. Stejně se obžalovaný doznal při sčelení se svědkem Václavem U-em. Tato výpověď obžalovaného je podporována výpovědí svědka Bedřicha P-y, který udal, že hleděl hned na místě zjistiti pachatele a tu že mu souhlasně přítomní lidé označovali za pachatele obžalovaného, — najmě však svědeckou výpovědí Václava U-e, který i před vyšetřujícím soudcem i při hlavním přelíčení souhlasně udal, že viděl určitě, jak obžalovaný praštil Z-ého do oka, při čemž byla sklenice mířena přímo na Z-ého, který seděl proti obžalovanému. Uváživ tyto důležité okolnosti, jež vyšly na jevo v trestním řízení, nepokládá zrušovací soud za správné skutkové zjištění porotního soudu, že obžalovaný mrštil pivní sklenicí o zed' a že tak zlomyslně poškodil cizí majetek, při čemž z toho mohlo vzejítí nebezpečnoství pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidskou a povstal těžký úraz Františka Z-ého, nýbrž pokládá za bezpečně zjištěno, že obžalovaný mrštil sklenicí přímo po Z-ém v úmyslu, by ho zasáhl, tedy v úmyslu nepřátelském, jak jej předpokládá zločin těžkého uškození na těle podle § 152 tr. zák., a že sklenice skutečně udeřila Z-ého do hlavy a způsobila mu tak těžké poranění levého oka, že mu oko muselo býti operativně vyjmuto. Ježto pak vzešlo z jednání obžalovaného Františku Z-ému o sobě těžké ublížení na těle, spojené s přerušením zdraví a s nezpůsobilostí k povolání, trvající čtyři týdny, a ježto poškozenému bylo způsobeno stálé zeslabení zraku (ztráta oka), naplňuje toto jednání i po objektivní i po subjektivní stránce všechny známky skutkové podstaty zločinu těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 a) tr. zák. Rozsudek porotního soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85 b) tr. zák., zakládá se tudíž na nesprávných skutkových okolnostech, najmě pokud jde o zlý úmysl pachatelův. Ježto pak tento zločin je podle první trestní sazby druhého odstavce § 86 tr. zák., použité porotním soudem při vyměření trestu, ohrožen těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, kdežto na zločin těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 a) tr. zák., jímž měl býti obža-

lovaný podle oněch správných skutkových okolností uznán vinným, je podle § 156 tr. zák. stanovena trestní sazba těžkého žaláře mezi pěti a deseti lety, tedy sazba mírnější, než které bylo porotním soudem při vyměření trestu použito, užil nejvyšší soud jako soud zrušovací práva jemu podle § 362 tr. ř. příslušejícího a povolil za souhlasu generální prokuratury mimořádnou obnovu trestního řízení na prospěch obžalovaného, a to tak, že zrušil rozsudek porotního soudu a vynesl ihned nový rozsudek, jímž se obžalovaný uznává vinným zločinem těžkého uškození na těle podle §§ 152, 156 a) tr. zák. a jímž se trestá podle mírnější sazby § 156 tr. zák.

Čís. 3923.

Duševní choroba není nutným výsledkem dědičného zatížení, jež naopak nemusí, nýbrž jen může býti podkladem, na němž se úchytky a poruchy duševního stavu vyvíjejí spíše a častěji než u potomků lidí úplně zdravých.

Podle čeho jest posuzovati, zda nastaly poruchy duševní činnosti?

Stavem bezvědomí, vyvolaným pomatením smyslů, jest stav duše pachatelovy, ve kterém jeho smysly nepostřehují skutečnosti zevního života nebo nepostřehují je správně a úplně a ve kterém pak mysl pachatelova reaguje na popudy zevního života činy, jichž si není vědoma.

Nutná obrana (putativní) předpokládá protiprávnost (mylný předpoklad protiprávnosti) útoku, který se skutkem pachatelovým odvrací; protiprávním útokem není, snaží-li se kdo uchopiti, zadržeti a po případě učiniti neškodným člověka, který se v noci za účelem krádeže (loupeže) vloupá oknem do jeho bytu.

Uplatňování důvodu zmatků čís. 10, 4 a 5 § 344 tr. ř.

O zmatek čís. 6 § 344 tr. ř. porušením předpisů § 318—323 tr. ř. jde, nebyla-li otázka dána, ač soud byl povinen ji dáti.

Dodatkovou (eventuální) otázku jest soud povinen dáti, byl-li tvrzen stav, který trestnost skutku vylučuje (byly-li tvrzeny skutečnosti, podle nichž by skutek spadal pod mírnější zákon).

Pro pojem »tvrzení« nestací, že průvodní materiál (jeho část) poukazuje k možnosti, že takový stav (skutečnosti) tu byly, nýbrž jest třeba, by byly aspoň přímo napovězeny, by je pozitivní výsledky hlavního přelíčení buď přesně a výslovně uplatňovaly neb alespoň poukazovaly k tomu, že tu byly.

Pokud nejde o zmatek čís. 6 § 344 tr. ř., nedal-li porotní soud k hlavní otázce na zločin loupežného zabití podle § 141 tr. zák. eventuální otázky na zločin prostého zabití (§ 140 tr. zák.) a na usmrcení z nedbalosti vykročením z mezí nutné obrany (§ 335 tr. zák. a § 2 g) tr. zák.) a dodatkovou otázku na stav bezvědomí způsobený pathologickými affekty (§ 2 c) tr. zák.).

Hlavní otázka na zločin loupežného zabití (§ 141 tr. zák.).

Zákazu projevu vlastního mínění o věci (o průvodní moci průvodů a o tom, je-li vina obžalovaného prokázána), vysloveného v § 325 tr. ř.